

Добрица Ерић

РАСКОВНИЧКА ЈАБУКА

Руно снега и плод жути.
Срце брже од јелена.
Бистро око што крв мути.
Збогом, туго зимзелена!

Сва од сласти, сва од тајни
сијала је на мом длану.
А негде је завичајни
ветар њихо голу грану.

Кад се срце располути
пру птица из пелена.
Бистро око крв замути.
Збогом, башто зимзелена!

Плод ишчезе а семенке
при последњем залагају
падоше у наше сенке
и почеше да клијају.

Њен калемар и не слути
шта пробуди грана снена.
Бистро око разум мути.
Збогом, земљо зимзелена!

✱

ВЕЛЕГРАДСКЕ ВЕЧЕРИ

Алејама бљесак лица
и сплет руку, живо грање.
Алејама суснежица,
алејама лелујање.

Дотаче нас крило креје
позлаћено слатком смолом:
Сред алеје сунце греје
а снег веје наоколо.

Винусмо се са ивице
изнад звона и улица.
Винусмо се међу свице
и латице пахуљица.

Снег веје. Нас сунце греје.
Пгпи једно дрво голо.
Дуж алеје стада блеје
а пси реже наоколо.

Кратковечни у самоћи
приступисмо вечном цвету:
Ти сама у тамној ноћи
а ја сам на белом свету.

*

ВЕЧЕРА У ПИВСКОМ

МАНАСТИРУ

Кришна гора небо мази
кршни ветар гору биште
кршино племе низ кри слази
на чудесно извориште.

Мртво срце, празне груди
светиње што светли реци
коју су због људске ћуди
напустили верни свеци.

Топли жубор воде ледне
смрзнут у твој грлу жедном
и вечера за угледне
у конаку неизгледном.

Прививши те к себи ближе
видех баште сеновите
и анђела који ниже
твоје сузе лековите.

Завеја нас цвет багрема
који света рука стреса
по црквици што се спрема
да узлети на небеса.

ПРСТЕНОВАЊЕ У СОМБОРУ

Небом јато, земљом блато
градом лишће разасуто.
А на кући с једним катом
беше једно окно жуто.

Чу се плави лепет крила
и ограну руј под кровом.
Трострука се дуга свила
над ложницом јаворовом.

Склапао се цвет Баната
догледнувши недогледно.
А на кући са два ката
цветало је окно једно.

Док си тиха као ада
помицала танке прсте
неки златар на дну града
брушио је у сну прстен.

Дизао се град из блата
и падоше ноћ ничице.
А кров куће са три ката
надлетеше љубичице.

*

БЕЛИ ДОМ У КОМ ЦРНО СРЦЕ БИЈЕ

Бели се земља, бели се и голо
дрвеће које тужно село крије
бело је и чисто све унаоколо
мог дома у коме црно срце бије.

Ројези белих пчелица кидишу
на кошницу бившег и будућег биља
и док ми крв сишу миришу, миришу
ко варнице давне ватре од ковиља.

А ње нема испод мог родног багрема
што завеја цветом ноћ, пусту савану
што завеје и мене кад год ме раздрема
врисак разпетог мачка на тавану.

Не зебем ја од столетних снегова
који се по чађавим крововима беле
већ од седам долина и седам брегова
што нам сваки излазак и залазак деле.

Која то жар — птица од таме отета
шестари по мојим ускришњим сновима
докле л ће нас однети песма започета
у недоба међу младим гробовима?

И кад је римујем са травом и водом
и кад је дозивам пчелама и цвећем
то ја завијорен тешком непогодом
тражим благи кутак под њеним дрвећем.

✱

БАШТИНА МОЈА СНЕГОМ ЗАВЕЈАНА

Баш ми се не да да ме насмејана
сретну позлаћена звона Манасије
баштина је моја снегом завејана
а у твојој башти цветају кајсије.

Рече ми река, чуше и јаблани
да не бацам у вир зубун и опанке
рушно ми срце у смирај раздани
завичај и врати наду на пропланке
рече ми река, чуше и јаблани:

Ако ми и твоје очи не отопе
снег у сну, осванућу са петлом на крову
сам у пустом пољу ређам своје стопе
ко црне тањире по белом покрову.

Носим млад гроб ивицом видика и свести
испроламан неком кишом непролазном
и надом да ћу те изненада срести
у овом простору безнадежно празном
носим млад гроб ивицом видика и свести.

Како ћу довече да ти шапћем вреле
чаире у којима луди ждрепци вршиште
кад вук ветра завија око поцрнеле
колибе која ми нуди уточиште.

Убаш ми се не даде да ме насмејана
дочекају звона цркве Манасије
баштина је моја снегом завејана
а у твојој башти цветају кајсије
о баш ми се не даде зора насмејана!

*

БУДЕ СЕ СЛУТИМ ПРВЕ ЉУБИЧИЦЕ

*Буде се слутим прве љубичице
сутра ће се земљи лице заплавити
паићемо ницице пред крчке биљчице
и свој плач у њине осмехе савити
буде се слутим прве љубичице
сутра ће се цела земља заплавити!*

*Речи су моје слутњом обузете
тридесет седми пут то семе клија
многе умиљате ветруштине прете
развигорицу што ми кроз гај проћарлија
речи су ми плавом слутњом обузете
тридесет седми пут та тајна клија.*

*Ако из ове ноћи не изнесем
у свет светлозарно месечево лице
сутра ћу бар моћи блед да се вазнесем
с тобом међу лептире и међ љубичице
ако и из ове ноћи не изнесем
у свет светитељско месечево лице.*

*Наложих ватру над којом сад зебем
склон више свом снежном но сунчаном добу
што ближе теби — даље сам од себе
што даљи од тебе то ближе свом гробу
наложих ватру над којом сад зебем
склон више свом снежном но сунчаном добу.*

*Како да крстим цвет који не умем
ни да прећутим ни да изговорим
како да се сам и будан споразумем
с ватром љубичица на којој већ горим
како да именујем сјај који не умем
ни да прећутим ни да договорим?*

*Имена наша — два голуба бела
двоструким црним концем повезана
жаре нам крилима лица пребледела
пред љубичицом небеског бездана
имена наша — два голуба бела
два голуба бела полуослепела
од жестоког бљеска ком су полетела!*

БИЛО БИ САД ВЕЧЕ

Било би сад вече да није пресечен
предео чијом се лепотом одевам
овако је само стишан и доречен
дан по чијем дну те узалудно певам.

Ратари проносе баште на рукама
и жетва већ пуцкета у долини а ја
вијем твоју сенку по вршким чукама
и ловим ишчезле лептире одсјаја.

Амбиси снежни врхови поворке
дрвећа и јата тица без тицања
беспуће порука пут је за пророке
срце је највећи камен спотицања.

На дну малог гробља великим мукама
овенчан мој брат земља топи восак а ја
јашем беле вранце по вршким чукама
и свијам ветрове у чаир смираја.

Крадем ватру која ми под ребрима гори
да осветлим урвине кад месец затаји
сада када сва моја крв тебе жубори
која ли мисао у твојој глави сјаји?

Изгоре земља међу јабукама
и вечерња звезда пушта стада а ја
сричем росне долине по вршким чукама
и надвирујем се над попор бескраја.

Б А Л А Д А

Берем опет љубичице
којих већ по небу има
да нахраним бескућнице
шћућурене у прсима.
Пролеће је на мом прагу
пролеће се, драга, спрема
и прикупља сјај и снагу
али твога писма нема.

Разбарушен над равницом
предосећам свим чулима
да ће с првом ластавицом
тек почети моја зима.
Ни пролеће неће моћи
да ме прене и раздрема

све јаснијег нејасноћи
али твога писма нема.

Амајлије, амајлије
легла кућних земљотреса
пустите ме из авлије
у воћњаке, у небеса!
Сваког јутра ослушкујем
будући лист мог багрема
и спремам се да путујем
али твога писма нема.

Нема спаса од плавети
која ми све ближа бива
тешко ћу ти пребољети
живе ране родних њива.
По цео дан гледам ћутке
стару лозу око трема
где ћућоре две гугутке
али твога писма нема.

Кад ће рука да се дрзне
и да сурва са литице
ово срце што се мрзне
у круници љубичице?
Не знам шта ми јутро мисли
нит знам шта ми ноћ припрема
брестови су већ покисли
али твога писма нема.

Измаглица, ткање снежно
ови ову црну лутку
што замиче безнадежно
за стабла на завијутку.
Ко ће ноћас да надвиси
брда ова преголема?
Све, чему год приђем, ти си
али твога писма нема...

(1973)

НОЋ ПУНА МЕНЕ И МЛАДОГ МЕСЕЦА

Ноћ пуна мене и младог месеца
ноћ што ми пребра звезде испод ребра.
Утва златокрила прну са Јешевца
у сан младог себра у кап чистог сребра.

Ни цвет ни око не могу да склопим
због ране што ми на небу зараста.
Ноћас бих чауре мого да потопим
толика вода у мени нараста.

Ноћас бих мого окретати млински
точак око срца и пшеничног класа
само не могу да утнем вилински
кончић несанице у иглу твог гласа.

Сви соколари ноћас не смирише
златокрилица што ће да ми испресеца
целу земљу Гружу у којој мирише
ноћ пуна мене и младог месеца.

Ноћас бих мого гроб свој разорати
поврљати ватре свих жита и трава
само не могу да додирнем влати
кроз које твоје лице прогрејава.

Мого бих ноћас чуда немогућа
и крв бих чак дао и узо без страха
само не могу запаљених плућа
да удахнем росни маслачак твог даха.

Ноћ пуна мене и младог месеца
ноћ што ми пребра звезде испод ребра.
Вила Равијојла прну са Јешевца
у сан младог себра у сјај старог сребра.

ДА ЈЕ ЈОШ НЕКОМ НОЋАС ОВО ЗЛАТО СМЕТА

Дал још неком ноћас ово злато смета
ова суснежица небеских трешања?
Ноћ је отворена на све стране света
за снеге, а мене, знам, нико не сања.

Сан је био мој пут, мој корак и сенка.
Много сам се неук у свој сан уздао.
Прокоцко сам срце ко коња зеленка
кога нико никад није зауздао.

Па нека ми лизне руку бар тај верни
пас месеца што је са мнош израњао
из облака берићетних снохватица, јер ни
прошле ноћи нико није ме сањао.

Сан је био мој ход, моја крв и сенка.
Много сам се неук у свој сан уздао.
Прокоцко сам песму ко коња зеленка
ког сам дизгинама риме зауздао.

Избледеће гиздаво небо избледеће
живописна земљица на коју сам свико.
И ја предосећам да ме ни следеће
ноћи нико неће сањати, о — нико!

Сан је био мој сјај, мој одсјај и сенка.
Много сам се невичан у свој сан уздао.
Проћердо сам живот ко коња зеленка
кога нико никад није зауздао.

Бројим бледе пламичке поноћних петлова
и испране камичке по небеском дну.
Ја, што свима отварах врата својих снова
не стекох свој кутак ни у чијем сну.

(Из рукописне збирке СРИЦАЊЕ ЖЕНЕ)